

Uppföljning av fördjupade granskningar utförda 2021

Tomelilla kommuns revisorer

12 december 2023

Innehåll

	Sida
Bakgrund, syfte och metod	3
Granskning av samverkan kring barn och unga med behov av samordnade insatser	4
Granskning av fastighetsunderhåll och underhåll av grönytor	6
Granskning av det förebyggande arbetet mot otillåten påverkan	8
Granskning av systematiskt arbetsmiljöarbete inom äldreomsorgen	13
Granskning av arbetet med våldsutsatta personer i nära relationer	17
Sammanfattande bedömning	18

Bakgrund, syfte och metod

Bakgrund

KPMG har av Tomelilla kommuns revisorer fått i uppdrag att följa upp resultatet av fördjupade granskningar genomförda 2021. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

En uppföljning av granskningar som genomförts är intressant för att få en uppfattning i vilken omfattning rapporterna och de medföljande rekommendationerna tagits tillvara i de granskade nämnderna. Uppföljning skapar en återkoppling av resultatet till revisionen och kan fungera som ett underlag för revisionens vidare arbete och nämndernas fortsatta utvecklingsarbete, och kan ligga till grund för kommande riskanalysarbete.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att följa upp vilka åtgärder som vidtagits utifrån identifierade förbättringsområden/rekommendationer avseende följande granskningar:

- Granskning av samverkan kring barn och unga med behov av samordnade insatser
- Granskning av fastighetsunderhåll och underhåll av grönytor
- Granskning av det förebyggande arbetet mot otillåten påverkan
- Granskning av systematiskt arbetsmiljöarbete inom äldreomsorgen
- Granskning av arbetet med våldsutsatta personer i nära relationer

Avgränsning

Granskningen avser de styrelser/nämnder som ingår i ovan listade granskningar.

Revisionskriterier

Uppföljningen utgår från de bedömningar och rekommendationer som lämnades i respektive granskningsrapport samt utifrån de missiv som ansvarig nämnd lämnat som svar till revisionen efter att granskningen kommunicerats.

Metod

De fem för uppföljningen aktuella granskningsrapporterna med tillhörande missiv samt nämndernas svar på respektive granskning har granskats. Utifrån detta underlag har ett antal uppföljande frågor upprättats och tillställts ansvariga tjänstepersoner.

Granskning av samverkan kring barn och unga med behov av samordnade insatser

Tidigare gransknings syfte: Syftet med granskningen är att bedöma om det finns en ändamålsenlig samverkan mellan Region Skåne och Skånes kommuner kring barn och unga med behov av samordnade insatser i enlighet med lagar och gemensamma regelverk.

Tidigare rekommendationer	Familjenämndens svar 2021-04-30 § 49	lakttagelser från uppföljningen
1. Att familjenämnden säkerställer att medarbetarna i respektive verksamhet erhåller kontinuerlig utbildning i överenskommelser, riktlinjer och rutiner.	<i>Den lokala överenskommelsen mellan Region Skåne och sydöstra Skånes kommuner bygger på ramöverenskommelsen mellan Region Skåne och Skånes kommuner. I den lokala överenskommelsen finns rutiner, riktlinjer och arbetssätt tydligt beskrivet. Verksamheten avser att lägga in den i kvalitetsledningssystemet så den är lätt tillgänglig för medarbetarna. Överenskommelsen ska även göras mer känd i familjenämnden. Granskningen ger inte mer än en generell och övergripande slutsats och indikerar inte på vad som saknas i verksamheten gällande rutiner och riktlinjer. Familjenämnden anser att åtgärden att lägga in överenskommelsen i kvalitetssystemet senast 2021-08-31, är tillräcklig.</i>	<ul style="list-style-type: none">❖ Av uppföljningen framgår att familjenämnden 16 december 2022 (§147) informerades om den uppdaterade lokala överenskommelsen <i>Samverkan för psykisk hälsa</i>.❖ Den lokala överenskommelsen/handlingsplanen finns enligt uppgift tillgänglig i kvalitetsledningssystemet, vilket samtliga medarbetare har tillgång till.
2. Att familjenämnden uppdrar åt respektive verksamhet att i lämpliga forum för samverkan med kommunala och regionala aktörer informera om respektive verksamhet. Detta i syfte att skapa ökad förståelse mellan samverkande aktörer för att möjliggöra lärande organisationer.	<i>Flera gemensamma utvecklings- och kompetensutvecklingsinsatser har genomförts under åren. Avvikelse mellan huvudmännen hanteras även i forumet som kallas ÖKT, som ett led i en lärande organisation. Från Tomelilla kommun ingår både enhetschef Elevhälsa och Barn och familj. Från regionen ingår enhetschefer från barn/ungdomshabilitering, barn/ungdomspsykiatri, första linjen barn/unga samt sjuksköterskor från barnhälsovården. Utifrån vuxensidan har det fram tills nu funnits en liknande sammansatt grupp som arbetat med utvecklingsfrågor, kompetensutveckling och avvikelshantering. Utifrån uppdrag och olika roller så är det på den nivån samverkan, information och kunskap om varandras verksamheter sker och ansvarsfördelningen tydliggörs. Familjenämnden anser att granskningen inte i tillräcklig utsträckning tagit del av samrådsgruppens arbete. Familjenämnden hänvisar till de redan föreliggande strukturerna, och anser att dessa redan uppfyller den identifierade åtgärden i granskningen.</i>	<ul style="list-style-type: none">❖ Enligt uppgift från socialchefen har samverkansarbetet fortskridit och två nya projekt har startats sedan tidigare granskning genomfördes, <i>Växa tryggt</i> och <i>Familjecentralen</i>. <i>Växa tryggt</i> är ett hembesöksprogram som syftar till att stärka föräldraskapsstödet och Familjecentralen är en mötesplats där barnavårdscentral, mödravårdscentral, öppen förskola och föräldrarådgrupp möts.❖ Det framgår av socialchefens svar att en gemensam introduktion avseende samverkan kring barn och unga genomförs till samtliga nyanställda i kommunerna och regionen sedan år 2022. Vidare hänvisas till att det införts "en väg in" till barn- och ungdomspsykiatri i Ystad, vilket innebär att personer under 18 år och deras närstående kan ringa för råd och vägledning kring psykisk ohälsa.

Granskning av samverkan kring barn och unga med behov av samordnade insatser (forts.)

Tidigare rekommendationer	Familjenämndens svar 2021-04-30 § 49	Iakttagelser från uppföljningen
<p>3. Att familjenämnden säkerställer att berörda verksamheter skapar förutsättningar för att enskilt och gemensamt implementera arbetssätt och rutiner som leder till att samordnad individuell plan (SIP) upprättas, följs upp och avslutas för barn och unga med behov av samordnade insatser.</p>	<p><i>Sedan 1 januari 2010 finns samordnad individuell plan i Socialtjänstlagen 2 kap. 7§. Familjenämndens verksamheter följer den gemensamma "Rutin och vägledning för arbete med Samordnad Individuell Plan (SIP)" som Region Skåne och Skånes kommuner reviderat 2021-07-12. Det finns en enkel checklista att följa som framtagits utifrån rutinen. Att arbeta med SIP är ett ständigt pågående förbättringsarbete sedan flera år. Att hantera avvikelser i samrådsgruppen och dialoger på arbetsplatsen är några sätt för att vidareutveckla SIP. Viktiga dokument gällande SIP kommer att läggas in i kvalitetsledningssystemet för att underlätta för medarbetarna, senast 2021-08-31. Familjenämnden har sedan december 2020 anställt en nätverkskoordinator som också ska stödja familjerna och verksamheten i samverkan och uppföljning mellan huvudmännen.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Enligt uppgift från socialchef har dokument gällande samordnad individuell plan (SIP) lagts in i ledningssystemet. ❖ Det beskrivs att ett ständigt förbättringsarbete pågår avseende SIP genom att exempelvis följa upp avvikelser.
<p>4. Att familjenämnden fastställer och följer upp kvalitativa mål avseende samverkan kring barn och unga med behov av samordnade insatser i kommunens interna kontrollplan samt kommunicerar detta till berörda verksamheter.</p>	<p><i>Familjenämnden noterar att revisionen uppmanar till att ta med uppföljning av samverkan kring barn och unga i den interna kontrollplanen. Det framgår också i rapporten avsaknaden av tydliga nyckeltal som kan lägga grunden för verksamhetsutveckling och förbättringsåtgärder. Familjenämnden finner det svårt att tolka vad granskningen avser med nyckeltal i detta avseende. Familjenämnden vill i detta sammanhang tydliggöra att nämnden utifrån en sammantagen väsentlighets- och riskvärdering beslutar om vilka uppföljningar man avser att följa upp i sin interna kontroll.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Av svar från socialchefen framgår att diskussion förts gällande följsamhet av SIP i samband med riskanalysen inför 2022. Befintliga rutiner bedömdes tillräckliga och risken togs inte med i internkontrollplanen.

Granskning av fastighetsunderhåll och underhåll av grönytor

Tidigare gransknings syfte: Granskningen syftar till att bedöma om kommunens och Österlenhem AB:s fastigheter sköts på ett ändamålsenligt och värdesäkrande sätt.

Tidigare rekommendationer	Samhällsbyggnadsnämndens svar 2021-06-18 § 58 Österlenhem AB:s svar 2021-06-04	Iakttagelser från uppföljningen
<p>1. Påskynda implementeringen av digitala fastighets-/underhållssystem inklusive framtagandet av långsiktiga underhållsplaner för respektive fastighet.</p>	<p><i>Förvaltningen instämmer med revisionen att de styrdokument som finns gällande fastighetsunderhåll och grönyteskötsel bör revideras. Förvaltningen föreslår att detta görs under hösten inför verksamhetsåret 2022. Implementeringen av digitalt underhållssystem sker under 2021 och förvaltningen är övertygad om att detta kommer att påverka underhållet av fastigheterna på lång sikt. När det gäller underhållskostnaden så kan förvaltningen bara instämma i revisionens konstaterande.</i></p> <p><i>Bolaget har sedan sensommaren 2020 påbörjat arbetet med implementering av långsiktiga underhållsplaner. Dels genom utbildningsinsatser, dels genom utvärdering av underhållsprogram. Beslut har tagits om programvara och upplägg och utformning i systemets (nivåer, komponenter) håller på att arbetas fram. En större fastighet med flera huskroppar, innehållande de flesta nivåer och komponenter kommer att vara inlagt i systemet i slutet på 2021 för testkörning. Övriga fastigheter beräknas därefter till stor del kunna vara inlagda till slutet av 2022.</i></p>	<ul style="list-style-type: none">❖ Av svar från samhällsbyggnadschef framgår att ett digitalt fastighets-/underhållssystem upphandlats. Vid tiden för uppföljningen är stora delar av aktuell data inlagd i systemet. Det framgår att förseningar skett på grund av att företaget vid två tillfällen blivit uppköpt. Förseningar har även skett på grund av personalförändringar inom enheten. Av svaret framgår vidare att kommunens styrdokument gällande grönyteskötsel inte har reviderats.❖ Enligt uppgift från Österlenhems VD har arbetet efter den tidigare granskningen intensifierats vad gäller att få till underliggande parametrar för att skapa underhållsplaner. I april 2022 meddelade programvaruleverantören att bolagets dåvarande program skulle läggas ner vid årsskiftet 2022/2023. Efter undersökande av utbudet av moduler hos olika programleverantörer valdes ett nytt ekonomiprogram och ett nytt fastighetssystem. I augusti 2023 rekryterades en person med kunskap om fastighetssystemet och vid tiden för granskningen pågår arbete med att föra in information och upplägg i det nya systemet. Planer genomförs fortsatt på fyra års sikt där budgeten sätter treårsramar på nivå för möjliga investeringar.

Granskning av fastighetsunderhåll och underhåll av grönytor (forts.)

Tidigare rekommendationer	Samhällsbyggnadsnämndens svar 2021-06-18 § 58 Österlenhem AB:s svar 2021-06-04	Iakttagelser från uppföljningen
<p>2. Fortsätta att utvärdera egen regi kontra entreprenadavtal främst avseende grönyteskötsel.</p> <p>3. Bedöm ifall en samordnad grönyteskötsel skulle kunna bli effektivare än att var och en av organisationerna sköter den själva.</p>	<p><i>Grönyteskötsel skiljer sig mellan Österlenhem AB och kommunen. Den förra avser grönytor tillhörande Österlenhems fastigheter, medan grönytor i kommunen är mer än grönytor utanför kommunala fastigheter. Givetvis måste förvaltningen utvärdera entreprenad kontra egen regi men i nuläget gör inte förvaltningen bedömningen att det vore bra att ta tillbaka verksamhet eller samordna grönyteskötsel med andra. Däremot kan det finnas skäl att samordna upphandling av varor och tjänster när det gäller fastigheter. Antingen att förvaltningen gör det med Österlenhem AB eller inom ramen för SÖSK.</i></p> <p><i>Bolagets grönyteskötsel kommer att utvärderas i höst inför beslut om fortsatt hantering.</i></p>	<ul style="list-style-type: none">❖ Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 26 maj 2023 (§45) om att återta grönyteskötseln i byarna i kommunal regi då avtal med dåvarande entreprenör löpt ut. Återtagandet träder i kraft vid årsskiftet 2023/2024.❖ Enligt svar från Österlenhems VD togs grönyteskötseln i Tomelilla tätort tillbaks i bolagets regi våren 2021. Efter utvärdering av detta togs all grönyteskötsel tillbaka till bolaget. Från år 2022 finns tre fastanställda och en säsongsanställd samt praktikanter och feriearbete för ungdomar som hjälper till med grönyteskötsel. Inför säsongen 2023 sågs strategin för arbetet över och en ny utvärdering är planerad till hösten 2023. Det framgår att skötseln dokumenteras via en kontrollplan, att det under vinterhalvåret sker arbete med att förenkla skötseln samt att upplägget för bemanning över växtsäsongen enligt uppgift kommer att ses över.❖ Enligt uppgift från samhällsbyggnadschef är samordning kring gemensam drift med Österlenhem inte aktuellt vid tidpunkten för granskningen. Av svar från Österlenhems VD framgår att visst samarbete sker med kommunen gällande ytor samt lekplatsutformning. Det har inte gjorts någon översyn kring om en samlad organisation skulle leda till högre effektivitet.

Granskning av det förebyggande arbetet mot otillåten påverkan

Tidigare gransknings syfte: Granskningen syftar till att översiktligt bedöma om berörda nämnders arbetsformer, uppföljning och kontroll mot otillåten påverkan sker på ett ändamålsenligt sätt.

Tidigare rekommendationer	Kommunstyrelsens svar 2022-03-16 § 23	Iakttagelser från uppföljningen
<p>1. Kommunstyrelsen och granskade nämnder bör tillse att en riskanalys specifikt inriktad på riskerna för oegentligheter, inklusive otillåten påverkan återkommande genomförs och dokumenteras samt att granskade nämnder utifrån riskanalysen vidtar förebyggande åtgärder.</p>	<p><i>Kommunstyrelsen, genom ett förarbete i varje avdelning inom kommunledningskontoret, gör årligen en riskanalys som ligger till grund för det interna kontrollarbetet. I detta arbete kan otillåten påverkan tas upp som en naturlig del av riskanalysen. För vissa avdelningar verkar det dock högst osannolikt att det skulle förekomma otillåten påverkan eftersom de endast arbetar som stödfunktion till övriga av kommunens verksamheter.</i></p> <p><i>I kommunstyrelsens riskanalys för 2022 har fyra enheter eller avdelningar tagit upp olika former av otillåten påverkan i sina riskanalyser. När olika risker poängbedöms utifrån sannolikhet och konsekvens så avgörs också om risken ska tas upp i den interna kontrollplanen för granskning eller om direktåtgärder är nödvändiga. I det här sammanhanget kan påpekas att det inte finns någon möjlighet att arbeta med alla risker oavsett poängsättning, utan de risker som bedöms störst måste gå först. Med andra ord kommer inte en lågt poängsatt risk för otillåten påverkan gå före en annan högt poängsatt risk.</i></p> <p><i>Kommunstyrelsen kommer alltså inte att vidta förebyggande åtgärder om risken för otillåten påverkan bedöms som lägre än andra risker som därmed har högre prioritet.</i></p>	<ul style="list-style-type: none">❖ Uppföljningen visar att kommunstyrelsen inte har genomfört en riskanalys inriktad på riskerna för oegentligheter och otillåten påverkan. I svaret som kommunicerats via kommundirektör hänvisas till kommunstyrelsens svar på föregående granskning, samt till att otillåten påverkan värderas likt andra områden i de riskanalyser som genomförs vid framtagandet av den interna kontrollplanen.❖ Vi noterar att kommunstyrelsen i sin bruttorisklista i riskanalys 2023 har inkluderat risken för att medarbetare utsätts för hot och våld i samband med tjänsteutövning på grund av exempelvis missnöje. Befintliga åtgärder och inbyggda kontroller bedömdes utifrån genomförd uppföljning som tillräckliga och risken föranledde ingen vidare kontroll i styrelsens interna kontrollplan.

Granskning av det förebyggande arbetet mot otillåten påverkan (forts.)

Tidigare rekommendationer	Vård och omsorgsnämndens svar 2022-02-24 § 12 Familjenämndens svar 2022-03-04 § 28 Byggnadsnämndens svar 2022-03-21 (ordf. beslut)	Iakttagelser från uppföljningen
<p>1. Kommunstyrelsen och granskade nämnder bör tillse att en riskanalys specifikt inriktad på riskerna för oegentligheter, inklusive otillåten påverkan återkommande genomförs och dokumenteras samt att granskade nämnder utifrån riskanalysen vidtar förebyggande åtgärder.</p> <p>(forts.)</p>	<p><i>Vård- och omsorgsnämnden kommer att beakta de slutsatser som framkommit efter revisorenas granskning. Riskanalysen kommer från och med 2022 att ingå i den årliga risk- och konsekvensanalysen som görs inom vård- och omsorgsnämndens verksamheter och utifrån resultatet eventuellt vidta förebyggande åtgärder.</i></p> <p><i>Inför 2022 har familjenämnden beslutat om intern kontroll avseende förekomsten av otillåten påverkan, område barn- och utbildning, dvs familjenämnden har inkluderat området inom sitt internkontrollarbete. Även framgent inför kommande budgetår kommer "otillåten påverkan" återkomma i riskförteckningen, den så kallade bruttolistan som ställs upp inför arbetet med riskanalys/intern kontroll. Utfallet i kommande riskanalyser vilar till delar på utfallet av den särskilda interna kontroll granskning för 2022. Därigenom anser familjenämnden att nämnden uppfyller rekommendationen avseende specifik riskanalys vilken kommer leda till förebyggande åtgärder.</i></p> <p><i>När det gäller kommande riskanalys ställer sig byggnadsnämnden positiv till detta.</i></p>	<ul style="list-style-type: none">❖ Vård- och omsorgsnämnden inkluderade risken för att det saknas rutiner och utbildning avseende hantering av otillåten påverkan i sin riskanalys år 2023. Risken värderades inte tillräckligt hög för att inkludera området som en uppföljningspunkt inom ramen för den interna kontrollplanen.❖ Familjenämnden inkluderade otillbörlig påverkan i sin riskanalys inför år 2023. Risken värderades inte tillräckligt hög för att inkludera området som en uppföljningspunkt inom ramen för den interna kontrollplanen.❖ Byggnadsnämnden hänvisar till sina riskanalyser som görs inför beslut om intern kontrollplan. Området har vid tidpunkten för granskningen inte beaktas i nämndens interna kontrollplan. Vi noterar att mutor och jäv inkluderats som en risk i byggnadsnämndens riskanalys inför år 2023. Befintliga åtgärder och inbyggda kontroller bedömdes tillräckliga och risken fördes inte vidare till internkontrollplanen.

Granskning av det förebyggande arbetet mot otillåten påverkan (forts.)

Tidigare rekommendationer	Kommunstyrelsens svar 2022-03-16 § 23	lakttagelser från uppföljningen
<p>2. Kommunstyrelsen bör tillse att förekomsten av otillåten påverkan kartläggs och följs upp inom ramen för medarbetarundersökningen och genom gällande rutin för tillbuds- och avvikelserapportering samt att uppföljning och intern kontroll avseende det förebyggande arbetet stärks.</p>	<p><i>Kommunstyrelsen instämmer inte i att förekomsten av otillåten påverkan ska kartläggas och följas upp inom ramen för medarbetarundersökningen, utan i stället inom ramen för medarbetarsamtal mellan chef och medarbetare. Vi tror att frågor kring otillåten påverkan bör hanteras i sammanhang där det finns en möjlighet till förtydligande vad som avses och där frågan kan diskuteras. I en medarbetarenkät finns det ett begränsat utrymme för förklarande texter och eftersom otillåten påverkan är ett så svårt och brett begrepp så anser vi att det är bättre att ta upp det i medarbetarsamtalet.</i></p> <p><i>Kommunstyrelsen tycker att det är viktigt att tillbudsansökan görs om otillåten påverkan förekommer. Detta kan förtydligas i rutiner och på andra sätt.</i></p>	<ul style="list-style-type: none">❖ Enligt uppgift har otillåten påverkan införts i mallen som utgör underlag för medarbetarsamtal, samt i chefshandboken.❖ I chefshandboken framgår vidare att upplevd otillåten påverkan ska rapporteras som tillbud och utredas.
<p>3. Kommunstyrelsen och granskade nämnder bör säkerställa att informations- och utbildningsinsatser avseende det förebyggande arbetet mot otillåten påverkan och oegentligheter generellt tillhandahålls kontinuerligt till både tjänstemän och förtroendevalda.</p>	<p><i>Vid introduktion av nya medarbetare bör också frågan tas upp. Kommunikationsinsatser bör generellt utformas för att nå bäst resultat. Övergripande information kan ges i exempelvis de digitala chefs- och medarbetarhandböckerna. Vid utbildning av nya förtroendevalda bör frågan också lyftas.</i></p>	<ul style="list-style-type: none">❖ På kommunstyrelsenivå, framgår att otillåten påverkan vid tiden för uppföljningen ingår i utbildning för nya förtroendevalda politiker samt i checklistan som används vid introduktion av nya medarbetare.

Granskning av det förebyggande arbetet mot otillåten påverkan (forts.)

Tidigare rekommendationer	Vård och omsorgsnämndens svar 2022-02-24 § 12 Familjenämndens svar 2022-03-04 § 28 Byggnadsnämndens svar 2022-03-21 (ordf. beslut)	Iakttagelser från uppföljningen
<p>3. Kommunstyrelsen och granskade nämnder bör säkerställa att informations- och utbildningsinsatser avseende det förebyggande arbetet mot otillåten påverkan och oegentligheter generellt tillhandahålls kontinuerligt till både tjänstemän och förtroendevalda.</p> <p>(forts.)</p>	<p><i>Vård- och omsorgsnämnden ska under året tillse att kännedom, kompetens och förebyggande arbete genomförs. Även uppmärksamma eventuella händelser via tillbud och avvikelserapportering i verksamheten.</i></p> <p><i>Familjenämndens uppföljning av intern kontroll 2022 i kombination med de insatser kommunstyrelsen beslutar utifrån rekommendationerna från kommunens revisorer kommer i sin tur ge svar på vilka slags utbildnings- och informationsinsatser som behövs, såväl för tjänstepersoner som för politiker.</i></p> <p><i>När det gäller utbildningsinsatser ställer sig byggnadsnämnden positiv till detta.</i></p>	<ul style="list-style-type: none">❖ Av uppföljningen framgår att vård- och omsorgsnämnden inte genomfört några ytterligare utbildningar avseende otillåten påverkan sedan föregående granskning. I svaret hänvisas till chefshandboken, WinLas samt kommunstyrelsens svar angående medarbetarsamtal.❖ Inom familjenämndens verksamhet har medarbetare enligt uppgift informerats om att lyfta eventuella ärenden gällande otillåten påverkan till närmsta chef, samt att göra en tillbudsansökan vid uppkommen händelse. I svaret hänvisas vidare till chefshandboken, WinLas samt kommunstyrelsens svar angående medarbetarsamtal.❖ Byggnadsnämnden har inte genomfört informations- eller utbildningsinsatser avseende otillåten påverkan. I svaret hänvisas till chefshandboken, WinLas samt kommunstyrelsens svar angående medarbetarsamtal.

Granskning av det förebyggande arbetet mot otillåten påverkan (forts.)

Tidigare rekommendationer	Kommunstyrelsens svar 2022-03-16 § 23 Byggnadsnämndens svar 2022-03-21 (ordf. beslut)	Iakttagelser från uppföljningen
<p>4. Kommunstyrelsen bör tillse att en visselblåsarfunktion inrättas för att leva upp till kommande lagkrav samt att kommunikationsinsatser utformas på ett sätt som gör det tydligt för chefer och medarbetare att funktionen finns samt hur den fungerar.</p>	<p><i>Visselblåsarlagen började gälla den 17 december 2021, men kravet på att inrätta en kommunal rapporteringskanal för visselblåsning gäller först från den 17 juli 2022. Givetvis kommer Tomelilla kommun då att ha denna på plats. Det behövs inte en rekommendation från revisorerna för att kommunen ska följa lagstiftningen. När funktionen finns på plats kommer den att kommuniceras på samma sätt som alla interna nyheter av större vikt. Det kommer tas fram en kommunikationsplan för detta.</i></p>	<ul style="list-style-type: none">❖ Kommunstyrelsen har genomfört informationsinsatser gällande visselblåsarfunktionen genom intranätet till all personal samt genom öppen information på kommunens hemsida. Rutiner för visselblåsarfunktionen har även inkluderats i medarbetarhandboken.
<p>5. Byggnadsnämnden bör överväga riskreducerande åtgärder i form av att lyfta upp bygglovs- och tillsynsärenden enligt PBL, till byggnadsnämnden för beslut i sådana fall där kommunen är sökande.</p>	<p><i>Den kommunala organisationen faller utanför nämndens ansvar. Det är en fråga för kommundirektören hur hen vill organisera förvaltningen. Däremot kan nämnden vidta andra riskreducerande åtgärder. Konkret förslag till sådan åtgärd är att ändra delegationsreglerna så att byggnadsnämnden alltid fattar beslut enligt PBL i de fall det gäller kommunala fastigheter.</i></p>	<ul style="list-style-type: none">❖ I svaret hänvisas till att ett tillägg gjorts i nämndens delegationsordning 2022 avseende bygglovsansökningar. Det framgår av punkt 3.3 i nämndens delegationsordning att <i>Ansökningar om bygglov från samhällsbyggnadsnämnden ska alltid beslutas av byggnadsnämnden.</i>

Granskning av systematiskt arbetsmiljöarbete inom äldreomsorgen

Tidigare gransknings syfte: Syftet med granskningen är att bedöma huruvida kommunstyrelsen bedriver ett tillfredsställande systematiskt arbetsmiljöarbete inom äldreomsorgen utifrån lagstiftning och föreskrifter samt kommunala mål och riktlinjer.

Tidigare rekommendationer	Kommunstyrelsens svar 2021-10-06 § 115	lakttagelser från uppföljningen
1. Uppmärksamma kommunfullmäktige på att kommunstyrelsens reglemente bör förtydligas vad gäller styrelsens arbetsmiljöansvar för kommunens förvaltning samt styrelsens ansvar för att fördela uppgifter i det systematiska arbetsmiljöarbetet.	<i>Förvaltningen instämmer om vikten av ett tydligt reglemente som beskriver arbetsmiljöansvaret och fördelning av arbetsmiljöuppgifter i det systematiska arbetsmiljöarbetet med utgångspunkt i att kommunen har en förvaltning.</i>	<ul style="list-style-type: none">❖ Av svaret som kommunicerats via kommundirektör framgår att kommunstyrelsens ansvar anges i kommunstyrelsens reglemente (§ 6). Av reglementet framgår att kommunstyrelsen är kommunens personalorgan och ska handha frågor som rör förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess anställda, dock framgår inte kommunstyrelsens ansvar för arbetsmiljö uttryckligen av reglementet. Således har inget tydliggörande gjorts sedan förra granskningen.
2. I enlighet med Arbetsmiljöverkets beskrivning av politikerns arbetsmiljöansvar, uppmärksamma kommunfullmäktige på att fullmäktige bör fatta beslut om kommunens arbetsmiljöpolicy i samband med att mål och riktlinjer tas fram för kommunen. Innehållet i policyn bör utvecklas för att tydliggöra roll- och ansvarsfördelning samt övergripande mål och medel för kommunens arbetsmiljöarbete samt hur policyn årligen ska följas upp.	<p><i>Förvaltningens arbetsmiljöpolicy togs fram 2018 och är ett viktigt styrdokument och kopplas till Arbetsmiljöverkets AFS 2001:1. Uppföljning av SAM sker 1 gång per år genom facklig samverkan samt rapportering i KSAU och i kommunstyrelsen.</i></p> <p><i>Förvaltningen menar också att fastställd arbetsmiljöpolicy bör ses över löpande och i samband med att nya mål och riktlinjer tas fram.</i></p>	<ul style="list-style-type: none">❖ Vid tiden för granskningen har kommunstyrelsen beslutat om en ny arbetsmiljöpolicy (2023-11-22 § 190). Tidigare har policyn tagits upp på kommunstyrelsens arbetsutskott och inom ramen för facklig samverkan. Av dokumentet framgår att kommunstyrelsen är dokumentansvarig politisk instans. Av uppföljningen framgår att fullmäktige likt tidigare rekommendation, inte fattat beslut om kommunens arbetsmiljöpolicy.❖ Av policyn framgår ansvarsfördelning, exempelvis att kommunstyrelsen är ansvarig för att arbetsmiljölagen följs samt att styrelsen fördelar arbetsmiljöuppgifter vidare, arbetsmiljömål samt att uppföljning ska ske årligen, dels på enhets- och verksamhetsnivå, dels förvaltningsövergripande.

Granskning av systematiskt arbetsmiljöarbete inom äldreomsorgen (forts.)

Tidigare rekommendationer	Kommunstyrelsens svar 2021-10-06 § 115	Iakttagelser från uppföljningen
<p>3. I enlighet med Arbetsmiljöverkets föreskrifter och kommunens egna riktlinjer på området, tillse att konkreta arbetsmiljömål inom respektive verksamhet och enhet årligen tas fram och följs upp inom ramen för den årliga uppföljningen av SAM.</p>	<p><i>Förvaltningen lyfter vikten av att beslutad arbetsmiljöpolicy bör följas upp, ses över och därefter fastställas politiskt på ett systematiskt sätt. Ett förslag är att detta sker i samband med att varje ny mandatperiod inleds tillsammans med beslut om övergripande arbetsmiljömål och resurser. Förvaltningen bryter därefter ner arbetsmiljömålen på verksamhets- och enhetsnivå och för dem vidare ut i organisationen. Arbetsmiljömålen blir sedan del av den årliga uppföljningen av det årliga systematiska arbetsmiljöarbetet och återrapporteras till KSAU och kommunstyrelsen.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Förvaltningen har fått i uppdrag att ta fram förslag till fullmäktiges övergripande mål och inriktning under hösten 2023. I förslaget ska arbetsmiljö enligt uppgift integreras. Övergripande arbetsmiljömål framgår i kommunens arbetsmiljöpolicy.
<p>4. Säkerställa att nytillträdde chefer får introduktion/utbildning avseende SAM och att även mer erfarna chefer regelbundet genomgår utbildning avseende systematiskt arbetsmiljöarbete.</p>	<p><i>HR-avdelningen genomför en introduktion separat i arbetsmiljöfrågor för nya chefer. Centralt erbjuds också arbetsmiljöutbildningar till såväl nya chefer som befintliga chefer. Den lokala introduktionen säkerställer respektive verksamhet och till stöd finns HR-avdelningen. Nytt från sommaren och hösten 2021 är att det sker/erbjuds digital introduktion där samtliga stödfunktioner bidrar till att ge en kvalitativ introduktion för nya chefer.</i></p> <p><i>Vid introduktion av nya enhetschefer inom stöd och omsorg används checklisten "Introduktion för nyanställd chef", vilken bland annat innehåller genomgång av det systematiska arbetsmiljöarbetet med SAM-checklistan som arbetsmetod. Nyanställda chefer anmäls även till den nästkommande övergripande arbetsmiljöutbildningen som HR arrangerar tillsammans med skyddsombud.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Av uppföljningen framgår det att arbetsmiljöutbildning erbjuds två gånger per år. Enligt uppgift innefattar utbildningen interna styrdokument, lagrum och föreskrifter samt en metodikdel. Metodikdelen innefattar bland annat kommunstyrelsens samverkanshjul, relevanta rättsfall och fokus på risk- och friskfaktorer. Vidare framgår att HR-avdelningen har träffar med nytillträdde chefer för diskussion kring systematiskt arbetsmiljöarbete.

Granskning av systematiskt arbetsmiljöarbete inom äldreomsorgen (forts.)

Tidigare rekommendationer	Kommunstyrelsens svar 2021-10-06 § 115	Iakttagelser från uppföljningen
<p>5. Tillse att regelbundna undersökningar och riskbedömningar av arbetsmiljön genomförs, framförallt vad gäller fysiska samt organisatoriska och sociala skyddsronder samt att chefer har tillräcklig kunskap för att genomföra arbetet. Kommunstyrelsen behöver även tillse att årliga medarbetarsamtal genomförs.</p>	<p><i>I den årliga uppföljningen av SAM ingår uppföljning av regelbundna riskbedömningars genomförande och kring chefers arbetsmiljökunskaper. Likaså sker en uppföljning i samband med fördelning av arbetsmiljöuppgifter kring chefers kunskaper och medarbetarsamtal. När det gäller medarbetarsamtal som inte genomförts så handlar det om ett fåtal och har berott på omständigheter som inte kunnat förutses på förhand. Åtgärder är vidtagna och bristen är korrigerad. Gällande riskbedömningar på större förändringar som exempelvis Heltidsarbete som norm, har dessa genomförts gemensamt i verksamheten med övergripande chefer, enhetschefer och skyddsombud. I den verksamhetsgemensamma handlingsplanen för SAM har skyddsronderna fokus och följs upp löpande över året.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Av svaret framgår att det genomförts regelbundna undersökningar och riskbedömningar för att tillse att chefer har tillräcklig kunskap för att genomföra arbetet, samt att årliga medarbetarsamtal genomförts.
<p>6. Säkerställa att rutinen för rapportering av tillbud och arbetsskador efterlevs och kommuniceras till medarbetarna för att i högre utsträckning säkerställa att alla tillbud och arbetsskador anmäls och utreds.</p>	<p><i>Vad gäller kvalitetssäkrad rapportering av tillbud och arbetsskador genomförs under hösten pilotprojekt i systemet KIA. Piloter körs partsgemensamt i samtliga verksamheter. KIA innehåller rapportsystem för tillbud och skador samt en integrerad riskhantering. Utvärdering sker vid årsskiftet. Om beslut tas om ett nytt system sker implementering under våren 2022 med tillhörande rutiner och en kommunikationsplan.</i></p> <p><i>Inom stöd och omsorgsverksamheten förs systematiska verksamhetsdialoger som ett forum där socialchef, omsorgschef, tre enhetschefer och stödfunktioner träffas 4-6 gånger per år. En punkt är "personal" där deltagarna följer upp och analyserar frisknärvaro, tillbud och arbetsskador. Genom denna dialog genomlysas risker.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Vid tiden för uppföljningen pågår implementering av incidentrapporteringssystemet KIA. ❖ Det pilotprojekt som genomförts syftade till att arbeta med arbetsskador, tillbud och riskbedömningar och bedömdes som positiv. Vid tiden för granskningen pågår ett delprojekt avseende att digitalisera det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Granskning av systematiskt arbetsmiljöarbete inom äldreomsorgen (forts.)

Tidigare rekommendationer	Kommunstyrelsens svar 2021-10-06 § 115	Iakttagelser från uppföljningen
<p>7. Tillse att styrelsen fortlöpande informeras om pågående ärenden av vikt för de verksamheter de har arbetsmiljöansvar för och säkerställa att nödvändiga åtgärder genomförs.</p>	<p><i>Med systematik ges fortlöpande information om pågående ärenden av vikt samt arbetsmiljöfrågor i KSAU under den stående punkten dialogärenden. Under punkten ges möjlighet för KSAU att kalla tjänstepersoner och/eller verksamhetsansvariga. Alternativt anmäler tjänstepersoner ärenden av vikt inför kommande möte för att informera KSAUs ledamöter. Bland annat har HR-avdelningen, utvecklingsavdelningen, ekonomiavdelningen samt andra strategiska tjänstepersoner med flera varit med vid dialogpunkten. Mötena protokollförs och informationen går vidare till kommunstyrelsen.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Arbetet med att fortlöpande informera styrelsen om ärenden av vikt genomförs dels under dialogpunkt i kommunstyrelsens arbetsutskott, dels genom redovisning av kommunkompassens resultat och genom HR-avdelningens årliga redovisning av kommunens arbetsmiljöarbete.
<p>8. Särskilt följa upp hur arbetet med att åstadkomma heltid som norm fortlöper inom äldreomsorgen och hur arbetet påverkar medarbetarnas arbetsmiljö samt möjlighet till delaktighet och kommunikation under arbetets gång.</p>	<p><i>Förvaltningens arbetet med heltidsarbete som norm fortlöper enligt det centrala avtal som finns mellan SKR och Kommunal. HR-avdelningen och rekryterings- och bemanningsenheten finns med som stöd i implementeringen. Uppföljning sker på verksamhetsnivå. I slutet av september kommer KSAU att få en redovisning kring förvaltningens och verksamheternas arbete med heltidsfrågan som ett led i uppföljningen. Det fortsatta implementeringsarbetet sker i respektive verksamheter med support och hjälp från förvaltningens stödfunktioner. Slutligt kan konstateras att Heltidsarbete som norm är en stor förändring som utvecklas över tid och som behöver få ta tid i anspråk hos oss såväl som den gör i andra kommuner, framförallt då den genomsnittliga sysselsättningsgraden i Tomelilla varit låg och då det är en förändring som initierats från de centrala parterna i ett gott syfte. Verksamheten har haft tät dialog med fackföreningen Kommunal sedan 2017 då arbetet startades upp. Riskbedömningar är en naturlig del av det arbetet och genomförs och följs upp kontinuerligt. Delaktighet och kommunikation sker löpande på arbetsplatsträffar ute i verksamheten.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Vård och omsorg har tillsammans med Kommunal genomfört en uppföljning av heltid som norm (daterad 2022-12-12). Uppföljningen genomfördes genom att en enkät lämnades till totalt 214 personer, varav 50% besvarade enkäten. ❖ Uppföljning av heltid som norm inom äldreomsorgen görs enligt uppgift via ett systemstöd (<i>Click Sense uppföljning</i>). Vid tiden för uppföljningen var 82% av kommunens anställda heltidsanställda. ❖ Av svaret framgår vidare att vård- och omsorg vid tiden för uppföljningen påverkas av "hållbara schema" och dygnsvila.

Granskning av arbetet med våldsutsatta personer i nära relationer

Tidigare gransknings syfte: Granskningens syfte är att kartlägga familjenämndens arbete med våldsutsatta personer i nära relationer och om arbetet sker på ett ändamålsenligt sätt.

Tidigare rekommendationer	Familjenämndens svar 2022-03-04 § 27	Iakttagelser från uppföljningen
<p>1. Utarbeta en handlingsplan om våld i nära relationer. Frågan bör med fördel även lyftas till kommunstyrelsen genom utarbetandet av en kommunövergripande handlingsplan. Det skulle tydliggöra den politiska intentionen i frågan.</p>	<p><i>Familjenämnden fortsätter att utveckla arbetet med våldsutsatta personer i nära relationer genom att bland annat ta fram en handlingsplan för socialtjänstens arbete mot våld i nära relationer samt hedersvåld och förtryck. Handlingsplanen ska utgå från Regeringens åtgärdsprogram för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor 2021-2023.</i></p> <p><i>Strategins utgångspunkter är följande:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Våld ska förebyggas med fokus på våldsutövare och maskulinitetsnormer</i> - <i>Större uppmärksamhet på flickors och unga kvinnors utsatthet för våld</i> - <i>Flera livssituationer och omständigheter kan innebära särskild sårbarhet</i> - <i>Funktionshinderperspektiv</i> - <i>Barnets rätt och barnets bästa</i> - <i>Hbtqi-personers rättigheter</i> - <i>Förbättrad samverkan och styrning</i> - <i>Kunskapsbaserat arbete</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Uppföljningen visar att familjenämnden har antagit en handlingsplan (2023-09-01 § 88) för socialtjänstens arbete mot våld i nära relationer. ❖ Av handlingsplanen framgår att arbete ska utföras på fem övergripande områden genom tillhörande aktiviteter. Exempelvis är ett område <i>Vi bedriver ett verkningsfullt våldsförebyggande arbete</i> och en tillhörande aktivitet att utveckla det våldsförebyggande arbetet genom att våld i relation och hedersrelaterat våld och förtryck inkluderas i Tomellillas lokala brottsförebyggande råd och arbete, drogförebyggande arbete och arbete för psykisk hälsa, samt genomförande av våldsförebyggande insatser i förskola och skola. ❖ Handlingsplanen är inte kommunövergripande. Det har enligt uppgift förts diskussioner om att en övergripande plan kan komma att ingå i det lokala brottsförebyggande arbetet. ❖ Av protokoll framgår att handlingsplanen senast ska följas upp 2025-09-01.
<p>2. Säkerställa att all personal genomgår en grundläggande utbildningsinsats om våld i nära relationer så att det blir lättare för medarbetare och förtroendevalda att uppmärksamma signaler hos personer de möter i sitt arbete eller bland sina kollegor.</p>	<p><i>I ovan nämnda strategi kommer en del att handla om kompetensutveckling och spridning av information. En aktivitet ska vara att utforma en övergripande grundläggande utbildningssatsning kring våld i nära relationer och hedersrelaterat våld som vänder sig till samtliga anställda och förtroendevalda i Tomellilla kommun.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Enligt uppgift från socialchef har en heldagsutbildning genomförts för medarbetare inom IFO. Utbildningen innefattade våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck. Medarbetarna inom IFO har även genomgått en utbildning avseende HBTQI-frågor, vilken angränsade till ämnet våld i nära relationer. ❖ Utöver dessa har digitala och fysiska utbildningar genomförts rörande exempelvis heder och barn och våld. Några medarbetare har genomgått behandlingsutbildningar avseende samtal om våld och samtal om frihet.

Sammanfattande bedömning

Granskning av samverkan kring barn och unga med behov av samordnade insatser

Vår sammanfattande bedömning är att familjenämnden *i allt väsentligt* har beaktat identifierade förbättringsområden och rekommendationer från tidigare genomförd granskning.

- Den lokala överenskommelsen gällande samverkan för psykisk hälsa har informerats till nämnden och inkluderats i kvalitetsledningssystemet.
- Samverkan har fortskridit och utvecklats genom att Växa tryggt och Familjecentralen startats.
- Gemensam introduktion avseende samverkan kring barn och unga genomförs till nyanställda i kommun och region.
- Vad gäller SIP genomförs enligt uppgift ständigt förbättringsarbete.

Granskning av fastighetsunderhåll och underhåll av grönytor

Vår sammanfattande bedömning är att samhällsbyggnadsnämnden och Österlenhem AB *i allt väsentligt* har beaktat identifierade förbättringsområden och rekommendationer från tidigare genomförd granskning.

- Arbete pågår i både kommunen och Österlenhem AB med implementering av digitala fastighets-/underhållssystem och framtagande av långsiktiga underhållsplaner.
- Samhällsbyggnadsnämnden har beslutat om att återta grönyteskötseln i byarna i kommunal regi från årsskiftet 2023/2024.
- Österlenhem AB genomför sedan 2022 samtlig grönyteskötsel i egen regi.
- Visst samarbete sker mellan kommun och bolag avseende ytor och lekplatsutformning, dock är det vid tiden för granskningen enligt intervjuade företrädare inte aktuellt med samordning av grönyteskötseln. Det har inte gjorts någon översyn kring om en samlad organisation skulle leda till högre effektivitet.

Granskning av det förebyggande arbetet mot otillåten påverkan

Vår sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen och granskade nämnder *delvis* har beaktat identifierade förbättringsområden och rekommendationer från tidigare genomförd granskning.

- Kommunstyrelsen och granskade nämnder har i riskanalyser inkluderat otillåten påverkan, mutor och jäv eller hot och våld i samband med tjänsteutövning. Dock har det i få fall resulterat i en kontroll i styrelsens och nämndernas interna kontrollplaner för 2022 och 2023.
- Otillåten påverkan har införts i vägledande dokument, samt i utbildningar till nya förtroendevalda och medarbetare.
- Kommunens medarbetare har informerats om visselblåsarfunktionen dels genom intranätet, dels i medarbetarhandboken.

Sammanfattande bedömning

Granskning av systematiskt arbetsmiljöarbete inom äldreomsorgen

Vår sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen *enbart delvis* har beaktat identifierade förbättringsområden och rekommendationer från tidigare genomförd granskning. Vi bedömer att fortsatta åtgärder krävs.

- Kommunstyrelsens reglemente har inte förtydligats vad gäller styrelsens arbetsmiljöansvar för kommunens förvaltning samt styrelsens ansvar för att fördela uppgifter i det systematiska arbetsmiljöarbetet.
- En ny arbetsmiljöpolicy har beslutats av kommunstyrelsen, dock inte av kommunfullmäktige vilket ska göras enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter.
- Policyn innehåller övergripande mål och ett arbete pågår med framtagande av konkreta arbetsmiljömål inom respektive verksamhet. Vid tidpunkten för uppföljningen saknas en tydlig spårbarhet kring vilka konkreta arbetsmiljömål som tagits fram på styrelse- och nämnds nivå.
- Arbetsmiljöutbildning erbjuds två gånger per år och HR-avdelningen har träffar med nyutträdde chefer.
- Implementering av nytt incidentrapporteringssystem pågår vid tiden för uppföljningen. Ett pilotprojekt har genomförts avseende att arbeta med arbetsskador, tillbud och riskbedömningar i det nya systemet.
- En uppföljning av heltid som norm i form av en enkät har genomförts av vård och omsorg tillsammans med Kommunal.

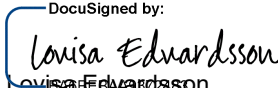
Granskning av arbetet med våldsutsatta personer i nära relationer

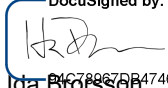
Vår sammanfattande bedömning är att familjenämnden *i allt väsentligt* har beaktat identifierade förbättringsområden och rekommendationer från tidigare genomförd granskning.

- En handlingsplan för socialtjänstens arbete mot våld i nära relationer har antagits av familjenämnden. Handlingsplanen innehåller övergripande områden och aktiviteter. Diskussioner förs om att ta fram en kommunövergripande handlingsplan som ska integreras i kommunens lokala brottsförebyggande råd.
- Medarbetare inom IFO har genomgått en heldagsutbildning som inkluderade våld i nära relation. Vidare har digitala och fysiska utbildningar genomförts på angränsande områden och några medarbetare har genomgått behandlingsutbildningar avseende samtal om våld och frihet.

Datum som ovan

KPMG AB

DocuSigned by:

Lovisa Edwardsson
Verksamhetsrevisor

DocuSigned by:

Ida Brönsson
Certifierad kommunal yrkesrevisor

kpmg.com/socialmedia

The information contained herein is of a general nature and is not intended to address the circumstances of any particular individual or entity. Although we endeavor to provide accurate and timely information, there can be no guarantee that such information is accurate as of the date it is received or that it will continue to be accurate in the future. No one should act on such information without appropriate professional advice after a thorough examination of the particular situation.

© 2023 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG global organization of independent member firms affiliated with KPMG International Limited, a private English company limited by guarantee. All rights reserved.

The KPMG name and logo are trademarks used under license by the independent member firms of the KPMG global organization.

Document Classification: KPMG Public